

Bergrede 2: De leefregels van het Koninkrijk

**Bij deze preek hoort een powerpointpresentatie.
Deze is afzonderlijk te downloaden.**

Liturgiesuggesties:

Gezang 320: 1, 2, 3 en 4

Psalm 92: 1 en 2

Matteüs 5: 17-42 (NBV 2004)

Zingende Gezegend 190: 1, 2 en 3

Voor de kinderen

Evangelische Liedbundel 422: 1, 2, 3 en 4

Na verkondiging: Evangelische Liedbundel 213: 1, 2, 3, 4 en 5

Leefregels van het Koninkrijk (Matteüs 5: 43-48)

Psalm 145: 1 en 3

Voor de kinderen:

? Kennen jullie **Pietje Bell**?

van de films of misschien van de boeken, of misschien wel van de musical?

Pietje Bell is de ondeugende zoon van een vrolijke schoenmaker in Rotterdam.

Met zijn dolle avonturen zet hij de hele stad soms op z'n kop.

Vooraf buurman Geelman en zijn zoon Jozef zijn dikwijls zijn slachtoffers.

Pietjes vader, moeder en zus Martha hebben hun handen vol aan hem.

Maar diep in hun hart bewonderen ze Pietje om zijn eerlijkheid.

Samen met zijn vrienden Sproet, Engeltje, Kees, Jaap en Peentje heeft Pietje Bell een geheime club.

? Wie weet hoe die club heet? De club van de Zwarte Hand.

? Wie weet hoe ze aan die naam Zwarte Hand zijn gekomen?

Pietjes vader heeft een winkel waar hij schoenen die stuk zijn weer repareert.

Om die schoenen mooi te maken gebruikt hij een doosje met schoensmeer.

Bruine schoensmeer en zwarte schoensmeer.

Als Pietje Bell een grap wil uithalen neemt hij stiekem een doosje schoensmeer, maakt er de binnenkant van zijn hand zwart mee en ineens zie je overal zwarte handen. Kijk maar op het **volgende plaatje**.

Want in een huis dat niet meer bewoond wordt hebben ze een geheim clubhuis gemaakt. Het clubhuis van de Zwarte Hand.

Hier komen de leden van de Zwarte Hand bij elkaar.

Als je een geheime club hebt maak je ook clubregels.

Die staan opgeschreven in het **Roversboek**.

Daarin kun je lezen welke afspraken je met elkaar hebt gemaakt.

Wat je wel mag en wat je niet mag doen.

Wat je zeker niet als lid van de club van de Zwarte Hand mag doen is ... de plaats van het clubhuis aan anderen vertellen.

Dat moet geheim blijven.

Dat is één van de belangrijkste regels van de club van de Zwarte Hand.

Wat je natuurlijk ook niet mag doen is je vrienden verraden.

Je vrienden zijn je vrienden. Daar doe je alles voor. Die laat je niet in de steek.

Dat is ook één van de belangrijkste regels van de club van de Zwarte Hand.

Nu gaat het, jongens en meisjes, vanmorgen in de preek ook over regels en afspraken.

Regels die God gemaakt heeft voor de mensen op aarde.

Regels die Hij gegeven heeft zodat de mensen weten hoe ze met elkaar om moeten gaan.

? Wie van jullie weet hoe we die regels van God noemen? De Tien Geboden.

Over vijf van die geboden vertelt Jezus de mensen iets.

Want sommige mensen dachten dat met de komst van Jezus de regels van God niet meer nodig waren.

Jezus zegt: 'Ik ben niet gekomen om Gods geboden af te schaffen ...

Ik ben gekomen om ze te vervullen.'

En Hij bedoeld daar mee: Ik zal jullie laten zien hoe God het bedoeld heeft ... dat jullie als mensen met elkaar zullen omgaan.

Je zult elkaar liefhebben.

Want als je geen liefde hebt voor elkaar ... dan gaat het overal mis in de wereld.

Zullen we daar samen van gaan zingen?

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongelui,

Daar zitten ze dan. Een grote menigte mensen. Met z'n allen in het gras.

Op de helling van de berg Karn Hattim.

De berg van de Zaligsprekingen. De berg van het Koninkrijk van de hemel.

Ademloos te luisteren naar wat Jezus hen te vertellen heeft over Gods koningschap.

"Toen ging Hij (Jezus) de Berg op."

Als een tweede Mozes. Als een tweede Middelaar tussen God en mensen.

Het wordt daar, lieve mensen, wel heel spannend daar op de berg.

Er zijn heel wat vragen te beantwoorden.

Er is heel wat onderwijs te geven.

In de drie hoofdstukken die we de Bergrede zijn gaan noemen heeft Mattheüs een aantal uitspraken van Jezus bij elkaar gezet.

Allemaal woorden die te maken hebben met dat Koninkrijk van God dat nabij gekomen is.

In de Bergrede vertelt Jezus hoe het er aan toe gaat in dat Koninkrijk van God.

Het gaat er in ieder geval heel anders aan toe dan in de 'gewone' mensenwereld.

In de wereld leven mensen op eigen krachten en uit eigen mogelijkheden.

In het Koninkrijk van God leven mensen van genade en van de mogelijkheden die hen geschonken worden.

In de wereld leven mensen zich uit en doen dat vaak ten koste van anderen.

In het Koninkrijk van God wordt de liefde gekend en beleefd.

Liefde die zichzelf niet zoekt maar juist het geluk van de ander voorstaat.

Dát leert Jezus. Dat is de Bergrede.

Vanmorgen: de leefregels van het Koninkrijk!

“Hij nam het woord en onderrichtte hen.”

Ik zei het al ... het wordt spannend daar op de berg. Ademloos zitten de mensen aan Jezus' voeten te luisteren.

Vol verwachting willen ze horen naar wat Hij te zeggen heeft.

‘Meester, voor wie is er dan plaats in dat Koninkrijk van de hemel?

Wie zullen de **burgers van dat Koninkrijk** van God zijn?’

Luister maar ...

Jezus noemt er een heel rijtje op:

- Zij die nederig van hart zijn.
- Zij die treuren.
- Zij die zachtmoedig zijn.
- Zij die gerechtigheid zoeken.
- Zij die barmhartigheid bewijzen.
- Zij die een zuiver hart hebben.
- Zij die vrede stichten.
- Zij die vervolgd worden.

Zij zullen mogen ingaan in het Koninkrijk van de hemel.

Zij zullen in die nu nog verborgen ‘wereld’ van God mogen leven.

* Daar zullen ze troost ontvangen.

* Daar zullen ze verzadigd worden.

* Daar zullen ze barmhartigheid ondervinden.

* Daar zullen ze God zien?

Geweldig, vind je niet?

Wie verlangt daar niet naar? Wie wil daar niet bij zijn?

‘Meester, maar hoe kan ik daar dan een **toegangsbewijs**, een visum in mijn **levenspaspoort** voor krijgen?’

Jezus zegt in hoofdstuk 3 vers 17: **“Kom tot inkeer.**

” En in vers 19: **“Kom, volg Mij.”**

Je krijgt dus, broeders en zusters, jongelui, niet vanzelfsprekend **toegang** tot het Koninkrijk van de hemel.

Je moet tot inkeer en tot omkeer komen.

Je moet je willen bekeren van je zelfgekozen wegen en leerling van Jezus zullen worden. Jezus navolgen én ... doen wat van je verwacht wordt.

“Want ik zeg jullie: als jullie gerechtigheid niet groter is dan die van de schriftgeleerden en de Farizeeën, zullen jullie zeker het koninkrijk van de hemel niet binnengaan.” (vs. 20)

Hardop hadden de **schriftgeleerden en de Farizeeën** lopen mopperen: ‘Die rabbi Jezus, die neemt de geboden van God niet serieus!

Kijk maar, Hij komt aan huis bij tollenaars en bij zondaars.

Het lijkt wel alsof Hij er geen moeite mee heeft dat ze de mensen afpersen of dat ze Gods geboden met voeten treden.’

“Denk niet dat Ik gekomen ben om de Wet of de Profeten af te schaffen...”

“Ik ben niet gekomen om ze af te schaffen, maar om ze tot vervulling te brengen.”

Heel uitvoerig gaat Jezus in op wat Hij níet en wat Hij wél is komen doen.

“Ik ben niet gekomen om ze af te schaffen ...”

Dat is Jezus niet komen doen op aarde.

Wel precies het tegenovergestelde: Hij is gekomen om Gods inzettingen, om Gods geboden ... te vervullen, tot hun doel te brengen, tot volheid te brengen. Jezus doet ... wat de Bijbel - de Wet en de Profeten - bedoelt.

Al Gods geboden zijn dus belangrijk.

Het luistert nauw in het Koninkrijk van God.

'Groot' is in dat Rijk van God de mens die naar al Gods geboden leeft!

En dat tot op de 'jota', de kleinste letter van het Hebreeuwse alfabet.

En de 'tittel'. Dat is het kleine haakje of het streepje dat sommige Hebreeuwse letters hebben.

Wat Jezus, broeders en zusters, jongelui, probeert duidelijk te maken is ... dat we met de geboden van God niet kunnen schipperen.

Of dat we bepaalde dingen minder serieus hoeven nemen.

Wie dat wél doet is 'klein' in Gods Koninkrijk. Die is in Gods ogen bijna nihil, bijna niets.

"Want Ik zeg jullie: als jullie gerechtigheid niet groter is dan die van de schriftgeleerden en de Farizeeën, zullen jullie het koninkrijk van de hemel niet binnengaan."

Wat bedoeld Jezus daarmee? Wat bedoeld Jezus met ... gerechtigheid?

Gerechtigheid, broeders en zusters, jongelui, is in de taal van de Bijbel ... **doen wat van je verwacht wordt**. (LET OP: Volgende KLIK).

Functioneren zoals God het bedoeld heeft toen hij je een plaats in deze wereld heeft gegeven.

Het omgekeerde is: niet-doen wat er van je verwacht wordt.

In de taal van de Bijbel is dat: zondigen.

Dan ben je een deug-niet: je deugt niet.

Je schiet aan je levensdoel ... voorbij!

Je functioneert niet zoals God dat van je verwacht!

God wil namelijk dat je werkelijk mens bent ... mens voor Hem en **voor je medemensen**.

Dat je je houdt aan de afspraken met Hem en ... dat je ook ten opzichte van die ander - je naaste - trouw bent, te vertrouwen bent.

Dat is ... het doen van gerechtigheid.

Functioneren zoals God dat van je verwacht.

Wie zó leeft ... beantwoordt aan zijn levensdoel.

Op zo iemand kun je aan. Die kun je vertrouwen.

Die is een volgeling van Jezus.

Die is verzekerd van een plaats in het koninkrijk van de hemel.

Gerechtigheid doen.

Wat dat in de praktijk van elke dag betekent ... maakt Jezus heel concreet duidelijk aan de hand van een vijftal voorbeelden.

Spreekende voorbeelden, korte puntige uitspraken, forse en kleurrijke invallen.

Ze hebben allemaal te maken met de vraag: 'Meester, hoe ga je eigenlijk om met elkaar in dat Koninkrijk van God?'

'Wat zijn de leefregels van het Koninkrijk?'

1. Je mag elkaar niet vermoorden!

“Jullie hebben gehoord dat destijds tegen het volk is gezegd: “Pleeg geen moord. Wie moordt, zal zich moeten verantwoorden voor het gerecht.”

En Ik zeg zelfs: ieder die in woede tegen zijn broeder of zuster tekeergaat, zal zich moeten verantwoorden voor het gerecht.

Wie tegen hen “Nietsnut!” zegt, zal zich moeten verantwoorden voor het Sanhedrin.

Wie “Dwaas” zegt, zal voor het vuur van de Gehenna komen te staan.”

Je mag elkaar niet vermoorden.

Daar zijn we het wel over eens.

Niemand van ons heeft zich hieraan bezondigd.

We houden vanmorgen geen dienst in de Marwei - de gevangenis.

Wij doen niemand kwaad, geen vlieg.

We geven ieder het zijne.

Keurige mensen, dat zijn we, of niet soms?

Maar nu positief ...

Geven we elkaar dan ook de ruimte ... in de gemeente, in Gods Koninkrijk, op Gods goede aarde, in het land van de belofte?

Maken wij het voor die ander mogelijk om ook zo te leven zoals wij graag zouden willen leven?

In Matteüs 7 vers 12 zegt Jezus: *“Behandel anderen dus steeds zo als je zou willen dat ze jullie behandelen. Dat is het hart van de Wet en de Profeten.”*

Dus concreet:

* Je hebt ruzie met een broeder of een zuster.

Je zou hem/haar wel je-weet-niet-wat kunnen doen.

Je kunt hem niet luchten noch zien.

Je negeert hem, ontkent hem als je medemens.

Je maakt hem het leven zuur, misschien. In ieder geval ... je praat niet meer met hem.

Je draait je hoofd om als je hem ziet.

Je heb hem uit je leven gestoten.

Wat is dát dan? Is dat leven naar Gods bedoeling?

* Of ... je veroordeelt die ander, omdat hij anders is, anders doet, anders denkt.

Je doet alsof hij geen mens van God is.

Je zet je af tegen hem, je discrimineert hem/haar.

En je hoopt natuurlijk dat iedereen zo over hem denkt. Wat is dát dan?

Is dat leven naar Gods bedoeling?

Geef elkaar de ruimte om te leven!

Ruzie maken, elkaar negeren, elkaar het leven zuur maken, discrimineren ... is dat het leven voor die ander mogelijk maken?

Of is dat even 'strafbaar' als die ene uithaal die dodelijk werd ... en door de rechter wordt afgestraft?

God NEE tegen moord is Gods JA tegen het leven.

Wat God van ons als burgers van zijn Koninkrijk vraagt?

Aanvaarding en vergeving, verzoening en welwillendheid, broederschap en vriendschap.

Je handen niet thuishouden, maar je handen juist uitsteken.

Je arm om iemand heenslaan.

Die ander - je naaste - bij de hand nemen en vasthouden.

Elkaar het leven mogelijk maken ... omdat jónu het leven mogelijk is gemaakt!

Dat is de eerste leefregel van het Koninkrijk!

2. Je mag geen overspel plegen.

“Jullie hebben gehoord dat gezegd werd: “Pleeg geen overspel.” En Ik zeg zelfs: iedereen die naar een vrouw kijkt en haar begeert, heeft in zijn hart al overspel met haar gepleegd.”

Wat Jezus, lieve mensen, van ons vraagt - of we nu getrouwd zijn of niet - is dat we het verbond van de trouw volstrekt serieus nemen.

Gezien de tijd ga ik daar vanmorgen niet al te diep op in, maar die woorden van Jezus hebben natuurlijk alles te maken met hoe wij - in seksueel opzicht - met elkaar omgaan.

Vóór het huwelijk en ín het huwelijk.

Het heeft natuurlijk ook alles te maken met die verschrikkelijke soapseries op de televisie, waar de ene na de andere relatie sneuvelt en men blijkbaar alleen in bed met elkaar kan omgaan.

Over trouw-zijn gesproken.

En het heeft natuurlijk ook alles te maken met steeds toenemende sexverslaving van mannen en vrouwen, kinderporno en webcam-chantage van tieners.

Internet is voor velen een zegen - ik zou ook niet meer zonder kunnen.

Maar internet kan ook een gevaar vormen voor jezelf en voor anderen.

Internet maakt meer stuk dan je lief is!

Niet voor niets wordt in de Bijbel de relatie tussen God en een mens aangeduid als een liefdesrelatie.

Maar wie andere goden achternaloopt is ontrouw en ... pleegt overspel.

Goed ... positief dan: **Elkaar trouw zijn en elkaar trouw blijven!**

De liefde van de Heer Jezus Christus voor zijn gemeente is de bron en de norm voor de liefde tussen een gelovige man en een gelovige vrouw.

Tussen een gelovige jongen en een gelovig meisje dat van de Heer Jezus houdt.

In Hem zien we hoe God de liefdevolle omgang met elkaar bedoeld heeft.

Uit zijn liefde voor ons ... halen we de inspiratie en de kracht om elkaar lief te hebben.

In goede en in minder goede dagen! Wees trouw!

3. Je mag geen valse eed afleggen.

“Jullie hebben ook gehoord dat destijds tegen het volk werd gezegd: “Leg geen valse eed af, voor de Heer gedane geloften moeten worden ingelost.” En Ik zeg jullie dat je helemaal niet moet zweren, ... Laat jullie ja ja zijn, en jullie nee nee; wat je daaraan toevoegt komt voort uit het kwaad.”

De derde leefregel, lieve mensen, heeft alles te maken met **betrouwbaarheid**.

Hoe betrouwbaar ben je eigenlijk?

Kan die ander - in de gemeente, op school, op het werk - op je aan?
Hoe gaan we met elkaar om ... in een van leugen en bedrog vergiftigde samenleving?
Je zult ongetwijfeld gehoord of gelezen hebben dat meer dan de helft van alle winkeldiefstallen gepleegd wordt door het eigen personeel.
We verbazen ons tegenwoordig over niets meer.
Twee weken geleden werd een 17-jarige jongen uit Enschede aangehouden op verdenking van oplichting via Marktplaats.nl.
Hij wordt ervan verdacht sinds oktober ongeveer 150 mensen te hebben benadeeld.
Gedupeerden hebben geld naar hem overgemaakt voor een mobiele telefoon of een navigatiesysteem.
De jongen incasseerde tussen de 30 en 35 duizend euro, meldt de politie.

Hoe betrouwbaar ben je zelf?
Bij je belastingaangifte ... bijvoorbeeld.
Bij de aanvraag van een uitkering of subsidies.
Bij de offertes die je maakt.
Bij de afspraken en toezeggingen die je doet. Je zult betrouwbaar zijn, zegt Jezus.
Je zult zo moeten leven, dat mensen op je aan kunnen.
Op wat je zegt en ... op wat je doet. Wees betrouwbaar!

4. Een oog voor een oog en een tand voor een tand.

“Jullie hebben gehoord dat gezegd werd: “Een oog voor een oog en een tand voor een tand”. En ik zeg jullie je niet te verzetten tegen wie kwaad doet, ...”

Je fiets gestolen? ... Dan pik je er toch één terug?

Die ander trapte op je tenen ... een flinke schop onder z'n krent kan hij terugkrijgen.

Wie een ander iets heeft afgenomen moet maar in gelijke munt terugbetalen.

Als iemand mij iets aandoet ... zet ik het hem betaald.

Vooraf kinderen kunnen er wat van.

Een oog voor een oog ... een tand voor een tand.

Hoe vaak moet je als ouder niet als vrede-stichter optreden?

Over vrede-stichten gesproken.

Wanneer zal er eindelijk vrede komen tussen Joden en Palestijnen?

In Ierland is het uiteindelijk gelukt: vrede tussen protestanten en katholieken.

Maar kijk vanmorgen nu eens naar jezelf. **Ben je vergevingsgezind?**

Jezus zegt: *“Ik zeg jullie je niet te verzetten tegen wie kwaad doet, maar wie je op de rechterwang slaat, ook de linkerwang toe te keren.”*

En Hij geeft een paar voorbeelden die best wel grappig zijn.

Je ziet het voor je:

Iemand beledigt je, hij slaat je op de rechterwang, en je keert hem de andere toe.

Iemand spant een proces tegen je aan en vraagt je het hemd van je lijf en je zegt: 'Alsjeblieft, hier heb je ook mijn jas.'

Iemand zegt: 'Ik sta boven je, dus ik sta er op dat je één kilometer met me meefietst', en je zegt: 'Nee, ik ga er twee met je mee.'

Wat gebeurt er dan ...?

Precies, de ander staat versted, hij ontspant zich, hij is verbijsterd of hij begint te lachen. Ineens is er een opening, een mogelijk om met elkaar verder te gaan.

Zo doorbreekt Jezus het schema van ik-tegenover-jou, ik-doe-niet onder-voor-jou. Denk maar aan het inspirerende voorbeeld dat Jezus zelf gaf aan zijn leerlingen. Hij waste hen niet alleen de oren. Hij waste hen ook de voeten.

Hoever moeten we daarin gaan?

Er staat in de Bergrede: *“Geef aan wie iets van je vraagt, en keer je niet af van wie geld van je wil lenen.”*

Dus iedereen maar geven, iedereen maar lenen?

Je helemaal laten uitkleden?

Natuurlijk niet. Daar gaat het helemaal niet om.

Waar het wel om gaat?

Doen wat je kunt, méér dan dat wat je denkt te kunnen doen. In de wetenschap: ‘Wat is mij veel gegeven en wat is mij veel vergeven!’

‘En wat zou ik daarom zelf niet daarvoor terug kunnen doen?’

De eerste zijn in het de-minste-zijn ...

Hoever moeten we gaan in onze omgang met elkaar in het Koninkrijk van God gaan?

Zover als mogelijk is. Meer dan het gewone doen!

5. Je mag je vijand niet haten.

“Jullie hebben gehoord dat gezegd werd: “Je moet je naaste liefhebben en je vijand haten.” En Ik zeg jullie: heb je vijanden lief en bid voor wie jullie vervolgen, alleen dan zijn jullie werkelijk kinderen van je Vader in de hemel.”

Dat is, lieve mensen, het allerhoogste topje van de spits van de berg in de omgang met elkaar.

Je naaste liefhebben, ... dat is al heel wat.

Je naaste, dat is degene die nabij is: je familie, je vrienden, je burens, je klasgenoten, je collega's.

Die liefhebben, dat is veel.

Bovendien: het staat zo gek!

Je naaste niet helpen, je naaste niet groeten, je naaste links laten liggen.

Maar de vijand ...!

Dat zijn de mensen met wie je iets hebt.

Met wie je eigenlijk niets te maken wilt hebben.

Waar je tegen bent.

Die je volkomen vreemd zijn.

Die je iets aangedaan hebben.

Die zó zijn, dat je er geen enkele band mee voelt.

Iedereen kan - denk ik - wel een naam daarbij invullen vanmorgen.

We hebben allemaal onze ‘vijanden’.

En wat zegt Jezus? **Liefhebben?**

Nu is liefhebben in de Bijbel geen gevoels-woord: zo van lief-vinden.

Het is een werkwoord: met iemand omgaan zoals de Heer Jezus met mensen omgaat - vol respect en aandacht.

Als medemens. Als je gelijke.

Vul dan maar in:

... met mensen die anders denken en anders geloven dan jij,

... met mensen waar jij het zo moeilijk mee hebt.
Wie echt en oprecht een volgeling van Jezus wil zijn ...
Wie wil toegang wil krijgen en wil leven in het Koninkrijk van de hemel ... zal een
eeuwigheid bezig zijn met het beantwoorden van deze vragen: Wie is mijn vijand?
Wie kan ik liefhebben? Wat kan ik? Hoe kan ik?

Vijf leefregels van het Koninkrijk. Vijf regels voor het omgaan met elkaar. Jezus leert
ons in de Bergrede ...

* verder te gaan dan wij willen, kunnen, moeten ...

* grenzen te overschrijden ...

* vrede te zoeken en iets nieuws mogelijk te maken.

Kortom ... meer dan het gewone te zoeken en te doen.

Dan zul je volmaakt zijn, zoals je hemelse Vader volmaakt is.

Volmaakt? Dan zul je aan je levensdoel beantwoorden.

Daarvoor heeft God je immers een plek op deze aarde gegeven.

Om er te zijn ... voor Hem en voor je naaste.

Jezus wil vanmorgen ons inspirerende Voorbeeld zijn.

Leven vanuit de Bergrede.

Samen-leven in het **Koninkrijk van de hemel** op aarde.

Als vrienden en vriendinnen, als broeders en als zusters, van Jezus Christus, onze
Heer!

Amen.

Ds. Jan K.C. Kronenberg, Leeuwarden 6 juli 2008

! Graag een mailtje wanneer deze preek in een gemeente wordt gelezen. !